

Dictamen núm. 5/2009, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, sobre el projecte de nou CES de Menorca

Dictamen núm. 5/2009, sobre el projecte de nou Consell Econòmic i Social de Menorca

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra *b*, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i, l'article 4, lletra *b*, incís primer del seu Reglament d'organització i funcionament, aprovat pel Decret 128/2001, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 23 de gener de 2009 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social de les Illes Balears (CES) la sol·licitud de dictamen del Consell Insular de Menorca respecte a la reforma del Consell Econòmic i Social de Menorca (CESM).

Segon. El mateix dia, la sol·licitud és anunciada als consellers del CES i a un seguit d'organitzacions no representades en el Consell perquè trametin, si ho consideren oportú, observacions al projecte esmentat.

Tercer. La Comissió Permanent designa, en virtut de l'article 24 *d* del Reglament d'organització i funcionament del CES, la Comissió de Treball

d'Ocupació i Relacions Laborals perquè aprovi la proposta de dictamen. En compliment del procediment establert, la comissió es reuneix els dies 11 de febrer, 4 de març i 18 de març, i aprova una proposta, que s'eleva al Ple, el qual aprova definitivament aquest dictamen en la sessió que té lloc el 24 de març de 2009.

II. Contingut de la proposta

La proposta presentada defineix l'objectiu de la reforma del CESM i en proposa una definició i naturalesa, un seguit de funcions, unes directrius de funcionament i la configuració d'uns òrgans unipersonals i col·legiats:

Pel que fa a l'**objectiu** de la reforma, es fa referència a la consecució d'un "ens més autònom, més independent i més adaptat al teixit socioeconòmic" de Menorca, la qual cosa es considera necessària per "construir una institució amb prou capacitat per articular la nostra societat civil organitzada i suficients recursos per elaborar opinió econòmica i social amb objectivitat, independència i rigor tècnic". D'altra banda, en la definició de l'objectiu s'afirma que aquesta tasca "ha d'estar basada en el principi del consens creatiu que porti reflexió, capacitat de diagnosi, afegint valor a tot allò que es objecte de consulta en un àmbit de democràcia participativa. Al mateix temps, la seva estructura de funcionament haurà de comptar amb el suport de les noves tecnologies de la comunicació i de la informació".

En relació amb la **definició i naturalesa** del nou CESM, la proposta el defineix com a "òrgan col·legiat de participació, deliberació, estudi, anàlisi i proposta

en matèria econòmica i social”. Igualment, proposa la seva configuració com a “ens de dret públic, dotat de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d’actuar, el qual disposarà de la suficient autonomia orgànica i funcional per acomplir les seves finalitats.” Aquesta configuració es fonamenta en el desig d’aconseguir “la seva independència del Consell de Menorca, d’associacions o d’institucions públiques o privades, objectiu que esdevé imprescindible per tal que pugui desplegar la seva activitat de manera objectiva i autònoma”.

Pel que fa a les **funcions**, se’n distingeixen tres tipus: les consultives, les informatives i les autoorganitzatives:

Les funcions CONSULTIVES són, d’acord amb la proposta, les següents:

1. Emetre dictàmens preceptius i no vinculants en relació a les matèries següents:

- Disposicions administratives que puguin afectar substancialment l’organització, les competències o el funcionament del propi CESM.
- Instruments de planificació d’àmbit insular en matèria socioeconòmica.

2. Emetre dictàmens facultatius i no vinculants en relació a qüestions socioeconòmiques quan així ho sol·licita alguns dels membres del propi CESM.

Les funcions INFORMATIVES són, d’acord amb la proposta, les següents:

1. Elaborar informes o estudis de caire socioeconòmic que resultin d’interès per a Menorca.
2. Elaborar un informe anual amb propostes i recomanacions abans de l’aprovació de l’avantprojecte dels pressupostos del Consell de Menorca.

I, finalment, les funcions AUTOORGANITZATIVES, són les següents:

1. Elaborar la seva pròpia proposta pressupostària anual.
2. Elaborar els seu propi reglament d'organització i funcionament.

En relació amb el **funcionament**, la proposta només fa referència al fet que el CESM actua a través del Ple i la Comissió Permanent per emetre dictàmens, que constitueixen l'expressió de la seva opinió. Igualment, es fa referència a dos tipus de procediments prevists per a la seva emissió. D'una banda, el procediment ordinari, del qual s'especifica que té un termini màxim d'un mes i que té les fases següents: SOL·LICITUD -> COMISSIÓ DE TREBALL -> PLE o COMISSIÓ PERMANENT (per delegació)-> EMISSIÓ DICTAMEN. D'altra banda, el procediment d'urgència, condicionat a la justificació d'aquesta urgència, i que té un termini de 15 dies, en què es segueixen les fases següents: SOL·LICITUD -> COMISSIÓ DE TREBALL (es fixa data del Ple)-> EMISSIÓ PROPOSTA DICTAMEN (48 hores abans Ple) -> DEBAT PLE (esmenes fins 2 hores abans).

Finalment, pel que fa a la **configuració orgànica**, es proposa l'existència de tres òrgans unipersonals: la Presidència, la Vicepresidència i la Secretaria General i un seguit d'òrgans col·legiats: el Ple, la Comissió Permanent i les Comissions de Treball permanents, que són la Comissió social, la Comissió econòmica i la Comissió del treball. Pel que fa a la composició del Ple, la proposta preveu la divisió en grups: el grup I estaria format per 8 membres designats "per les organitzacions empresarials més representatives (4 CAEB i 4 PIME)"; el grup II, per "les organitzacions sindicals més representatives (4 CCOO i 4 UGT)"; i, el grup III, per 8 membres designats per les organitzacions sectorials i institucions públiques següents:

- Un representant del sector primari (tres anys a proposta del Consell Agrari de Menorca i l'altra a proposta del Consell Pesquer).
- Un representant de l'economia social (cooperatives, laborals, autònoms i empreses d'inserció).
- Un representant de les organitzacions que tinguin com a finalitat la protecció del medi ambient proposat pel Consell social de la Agència de la Reserva de Biosfera.
- Un representant dels interessos del Consell de Menorca proposat per la seva Presidència.
- Un representant dels consumidors i veïns (un any proposat per l'Associació de Consumidors i els altres tres a proposta de la Federació d'Associacions de Veïns).
- Un representant proposat per l'Institut Menorquí d'Estudis (IME).
- Dos representants dels interessos dels municipis proposats per la Comissió de Presidents de Corporacions locals (1 municipis +20.000 hab. i 1 municipis -20.000)

III. Observacions

Primera. Aquest CES ha constatat com, amb la proposta de nou CESM, es pretén reproduir, en certa manera, la forma i funcions del CES de les Illes Balears en l'àmbit de l'illa de Menorca. Sense qüestionar la importància i la conveniència que els agents econòmics i socials es reuneixin per arribar a acords

en les matèries que els afecten en qualsevol àmbit territorial, per fomentar l'autonomia local i la democràcia participativa i conscients del fet que hi ha altres casos en consells econòmics i socials creats en àmbits territorials infra-autonòmics, fonamentalment en l'esfera dels municipis i províncies, cal fer una distinció clara entre la naturalesa d'uns i altres, que implica, al mateix temps, la necessitat de fer una distinció conceptual i, fins i tot, semàntica.

Hem de recordar, en relació amb aquesta consideració, que el CES de les Illes Balears es configura com a òrgan estatutari consultiu de la Comunitat Autònoma, la qual cosa suposa, a banda de les funcions que li són atorgades amb caràcter facultatiu, l'obligació institucional de consultar-li els projectes de normes i disposicions que regulin les matèries de les quals s'ocupa, és a dir, d'aquelles matèries de caràcter econòmic i social. La doctrina del CES en aquest aspecte és àmplia: els dictàmens 4/2007 i 21/2008, ambdós sobre la modificació de la Llei i el Reglament reguladors del Consell reflexionen de manera extensa sobre el que es consideren matèries econòmiques i socials i inclouen la recomanació-recollida en un avantprojecte de Llei, actualment en tramitació- d'incloure en l'àmbit de la preceptivitat de la consulta, als consells insulars, atès el reconeixement de la potestat reglamentària dut a terme per l'Estatut d'autonomia a través de la reforma aprovada l'any 2007.

D'altra banda, els consells econòmics i socials de l'àmbit provincial i local responen, amb caràcter general, a la inquietud d'aquests ens per fomentar la participació dels agents econòmics i socials en les qüestions d'aquest àmbit territorial i reforçar l'autonomia dels ens locals i es configuren com a espais de diàleg permanent que vincula aquests agents amb les polítiques actives de desenvolupament econòmic, social i de millora de qualitat de vida. No tenen,

per tant, com és el cas d'aquest CES –i d'altres CES autonòmics- un origen estatutari que els atorgui una posició determinada dintre del sistema institucional, sinó que responen a una voluntat determinada, que es conforma en funció de criteris diversos. Com a manifestació pràctica d'aquesta circumstància cal tenir en compte la creació, l'any 2002, de la Federació Espanyola de consells econòmics i socials locals, amb els objectius següents:

- Promoure la cultura del diàleg, la participació i el consens entre Administracions i agents econòmics i socials del territori per elaborar propostes de millora del desenvolupament econòmic, l'ocupació de qualitat, la cohesió social, la qualitat de vida i la sostenibilitat.
- El foment i la defensa de l'autonomia dels CES d'àmbit local
- La prestació de serveis als CES i ens locals dels quals depenen
- El desenvolupament i consolidació de l'esperit europeu en l'àmbit local, basat en el principi de proximitat, autonomia i solidaritat entre totes les entitats locals i, per extensió, entre tots els òrgans que en depenen.
- La promoció i afavoriment de les relacions d'amistat i cooperació amb els CES i les organitzacions de les entitats locals en l'àmbit internacional, especialment l'europeu, iberoamericà i àrab.
- La gestió de programes i activitats en el marc de les respectives competències dels CES
- Promoure accions en l'àmbit local en col·laboració amb els CES autonòmics, el CES de l'Estat i el CES Europeu.

D'altra banda, el plantejament de reivindicacions per part dels consells locals com l'establiment d'un marc jurídic o la modificació de la Llei de Bases de Règim Local per al reconeixement generalitzat de la seva personalitat jurídica

demostra que presenten, respecte als CES autonòmics, diferències importants que afecten la seva consideració com a institució, i les repercussions que se'n deriven, com, per exemple, la seva posició respecte del Govern del territori en què actuen. Això fa que es qüestioni, a més, la definició plantejada (“ens de dret públic, dotat de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d’actuar”...), pel que fa a la base legal sobre la qual s’hauria de substanciar.

Segona. Sense perjudici de l’observació anterior, aquest CES considera oportú recordar, pel que fa a la participació de les organitzacions empresarials en els òrgans de l’Administració pública de la comunitat autònoma, que la Resolució de la consellera de Treball i Formació de 25 de juny de 2008 (BOIB núm. 94, de 5 de juliol) constata la condició de més representativa en l’àmbit de la comunitat autònoma de la PIMEB i li atorga la proporció de participació reconeguda abans de l’execució de la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de 26 de novembre de 2003 i la del Tribunal Suprem de 13 d’octubre de 2006, que és, en general, d’un 25%, front al 75% de la CAEB . Per aquest motiu, s’hauria de reconsiderar la menció a PIME, que no té reconeguda aquesta condició, atès que es tracta d’una organització que opera en l’àmbit insular i no autonòmic, en què es produeix el reconeixement legal de la condició de més representatiu.

I, pel que fa a la participació de les organitzacions sindicals, partint del fet que no hi ha dubte de la condició de més representatives que gaudeixen UGT i CCOO a tot l’Estat espanyol, aquest CES considera que la proporció de membres de cada organització en els òrgans de l’Administració s’hauria de sotmetre a l’acord intersindical.

Tercera. De les consideracions anteriors es deriva el qüestionament de la necessitat de reproduir l'organització i composició dels membres que han de conformar el CESM. En aquest sentit, entenem que la naturalesa del CESM hauria de traduir-se en una estructura distinta, que tengués en compte:

- a) la participació exclusivament de les organitzacions empresarials i sindicals que tenen la consideració legal de més representatives.
- b) la inclusió de més representants de l'Administració.
- c) la seva configuració en funció de la seva condició de fòrum permanent de diàleg social i concertació a Menorca.

Quarta. Aquest CES ha observat, igualment, la conformació d'una funció consultiva preceptiva amb pocs precedents en l'àmbit local o provincial i que correspon, amb caràcter general, atesa la seva naturalesa i condició institucional, al CES de les Illes Balears. Tot i que l'àmbit de la preceptivitat no coincideix plenament amb el que estableix la llei reguladora d'aquest CES, que és molt més ampli, la previsió de l'obligatorietat crida l'atenció i es considera, en qualsevol cas, qüestionable. Cal tenir en compte, d'altra banda, que aquesta funció consultiva ja està prevista –amb caràcter preceptiu o facultatiu, depenent dels casos- respecte al CES de les Illes Balears i que, en conseqüència, es pot produir una juxtaposició de competències entre aquest CES i el CESM.

Cinquena. Pel que fa a la conformació de la funció consultiva facultativa, aquest CES considera que, com en el cas anterior, podria donar lloc a la juxtaposició de competències entre aquest CES i el CESM i, d'altra banda, considera que la previsió de què qualsevol membre del CESM pugui sol·licitar un dictamen en relació a qüestions socioeconòmiques resulta peculiar en un

òrgan concebut per a l'articulació de propostes en un context de diàleg amb el poder executiu.

Sisena. Aquest CES considera necessari posar de manifest que proposta de nou CESM ha de dur implícita la dotació de recursos materials i personals necessaris, sense els quals resulta inviable l'articulació dels fins que se li pretenen atribuir.

IV. Conclusions

Ateses les observacions exposades, aquest CES fa les recomanacions següents:

Primera. Atesa la naturalesa que entenem que el CESM té, com a fòrum de diàleg social permanent en l'àmbit de l'illa de Menorca, des del qual es fomenti la participació dels agents socials i econòmics en la presa de decisions i la concertació social es proposa que el CESM adopti una denominació distinta, que eviti confusions respecte de la institució consultiva que constitueix en Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, en virtut de l'article 78 de l'Estatut d'autonomia.

Segona. Es recomana, en coherència amb la conclusió anterior, la revisió de la funció consultiva projectada, en el sentit exposat en les observacions i eliminant, en qualsevol cas, la preceptivitat de la consulta.

Tercera. Es proposa la revisió de la composició proposada, tenint en compte les observacions segona i tercera del present dictamen.

Quarta. Es recomana la previsió de la dotació pressupostària suficient per proporcionar mitjans personals i materials al nou CESH, iniciativa que recomanem, en qualsevol cas, que sigui revisada en els termes exposats.

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat la proposta de nou CES de Menorca i sol·licita al Consell Insular de Menorca que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

La secretària general

Núria Garcia Canals

Palma, 24 de març de 2009

Vist i plau

El president

Llorenç Huguet Rotger

VOT PARTICULAR DELS REPRESENTANTS DE PIMEB AL DICTAMEN 5/2009

Llegida la proposta de Dictamen 5/2009, sobre el projecte de Decret del nou Consell Econòmic i Social de Menorca, els representants de PIMEB al grup I volen deixar per escrit el seu vot particular.

Haguda compta de la inexactitud i tendenciositat del contingut a la segona observació, volem fer constar les següents consideracions:

1. Si bé es cert que la Resolució de vint-i-quatre de juny de la Consellera de Treball i Formació, recollida parcialment al BOIB 94 de 5 juliol, resol com a tercera qüestió:

“3. La representativitat constatada permet a la PIMEB de posseir la proporció de participació que tenia reconeguda abans de l’execució de la Sentència 937/2003, de 26 de novembre, i la del TS de 13 d’octubre de 2006 que la confirma, en tots els òrgans públics esmentats.”

En cap cas fixa aquesta proporció al 25% de la part patronal, de fet a la pròpia Comunitat Autònoma existeixen organismes amb múltiples proporcions encara avui respectats, i al cas del CES de Menorca aquest precedent no és del 25%.

2. No entenem perquè s’ha de reconsiderar la menció a PIME (en tot cas es podria recollir la menció explícita a PIME Menorca, Federació de l’àmbit menorquí integrant de PIMEB) si es reconeix, per part d’aquest propi CES, la representativitat d’una organització que no ha acreditat davant el Govern Balear la seva representació a Balears, i que se li reconeix només per estar integrada dins una

SEU CENTRAL: PARC BIT - Ctra. Valldemossa km. 7,4 - 07121 Son Espanyol - Mallorca - Islas Baleares (Spain)
Teléfono (34) 971 43 51 51 - Fax (34) 971 43 51 52 - Baleares (España) - E-mail: pimeb@pimeb.net

Mallorca: Vía Alemania, 2, 3.er - 07003 Palma de Mallorca - Teléfono (34) 971 20 66 14 - Fax (34) 971 75 72 68
Bisbe Llompart, 70 1º - 07300 Inca - Teléfono (34) 971 50 27 91
Mossèn Alcover, 39 A - 07500 Manacor - Teléfono (34) 971 84 41 48

Menorca: C/. Dels Comerciants, 9 - 07760 Polígon Industrial - Ciutadella de Menorca - Teléfono (34) 971 38 15 50 - Fax (34) 971 38 64 39
Polígon Industrial Maó, C/. Curniola, 7 - 07714 Maó - Teléfono (34) 971 35 24 64 - Fax (34) 971 35 39 07

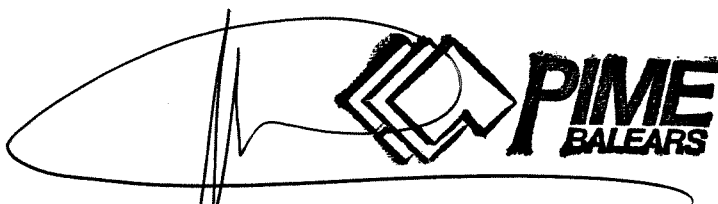
Eivissa: Avgda. Espanya, 18 - 20 - 1º - 07800 Eivissa - Teléfono (34) 971 30 29 11 - Fax (34) 971 30 30 25

Formentera: Avgda. de Isidoro Macabich, 2-1º - 07860 Formentera - Teléfono (34) 971 32 25 20 - Fax (34) 971 32 26 01

patronal d'àmbit superior (que tampoc no ha acreditat el 10% que exigeix l'Estatut dels Treballadors a l'àmbit estatal). Aleshores aquesta mateixa radiació a l'àmbit inferior ha de ser perfectament vàlida per les Federacions integrants de PIMEB.

3. L'àmbit del CES de Menorca és el de l'illa de Menorca, i la institució de referència no és el Govern Balear sinó el Consell de Menorca, de la mateixa manera pensem que és imprescindible que els agents socials que hi prenguin part siguin els propis de l'illa, millors coneixedors de la realitat insular.

Ho lliura a Palma a 24 de març de dos mil nou, en nom dels representants de PIMEB,

Sgt. Joan Josep Díez Moya